

Sándor Petöfi má bustu na Hlavnej ulici v Prešove

Vedenie mesta Prešov v spolupráci s Generálnym konzulátom Maďarska v Košiciach slávnostne odhalilo bustu venovanú významnej osobnosti uhorských dejín, básnikovi Sándorovi Petöfimu. Vlni uplynulo 200 rokov od narodenia Sándora Petöfiho rod. Alexandra Petroviča (1823 – 2023). Sándor Petöfi bol nielen významnou osobnosťou Maďarskej revolúcie (1848 - 1849), ale aj jedným z popredných básnikov oslavujúcich národnú identitu Maďarov. Málokto však vie, že jeho život bol spätý aj s Prešovom, kde našiel inšpiráciu pre svoje diela. Spomienka na slávneho básnika opäť ožíva. Na Hlavnej ulici 80A v Prešove, pri pamätnom dome, kde sa zdržiaval Sándor Petöfi, pribudla busta na počesť jeho návštevy mesta Prešov v roku 1845. V utorok 23. apríla 2024 bola slávnostne odhalená za účasti vedenia mesta Prešov, veľvyslanca Maďarska na Slovensku J.E. Csabu Balogha, generálnej konzulky Maďarska v Košiciach Ágoty Hetey a ďalších významných hostí. Postament je vyrobený zo svetlého vápence krémovej farby s priemerom 20 cm, obvodom 62 cm a výškou 150 cm s textom: „Sándor Petöfi 1823-1849 v roku 1845 navštívil mesto Prešov. Na pamiatku tejto návštevy, pri príležitosti 200. výročia narodenia básnika umiestnili túto bustu Generálny konzulát Maďarska v Košiciach a mesto Prešov.“ Text je uvedený v troch jazykových mutáciách: slovensky, anglicky a maďarsky, farba písmen je tónovaná do bronzu, rovnako ako aj samotný portrét. Socha je dielom akademického sochára Mártona Borbása. „V tejto dobe, keď sú vzťahy medzi susednými štátmi často skúšané rôznymi výzvami, je dôležité pripomínať si hodnoty a prieniky, ktoré nás spájajú. Maďarsko-slovenské vzťahy, aj keď sú občas zložité, majú silný základ v našej spoločnej histórii, kultúre a v osobných vzťahoch medzi našimi občanmi. A práve Sándor Petöfi je jedným z týchto prienikov. Nech je táto socha nielen miestom, kde si pripomíname veľikána uhorskej poézie, ale aj symbolom priateľstva a dobrého susedstva. Nech nám pripomína, že spoločne môžeme prekonávať bariéry a budovať svet založený na vzájomnom rešpekte a porozumení,“ uviedol primátor mesta Prešov František Ol'ha vo svojom príhovore host'om. „Táto socha je výsledkom húževnatosti Prešova a Petöfiho lásky. Nádherné dielo sochára Mártona Borbása znázorňuje básnika oddychujúceho so zatvorenými očami, utišeného pohostinnosťou Prešovčanov, ktorý tvorí aj vo sne, pretože drží v rukách husie pierko. Sochu si môže pozorovateľ pozrieť zo všetkých strán. Toto miesto bolo pre ňu ako stvorené. Tu v srdci mesta bude miestom stretnutí, miestom, ktoré budú vyhľadávať milovníci literatúry aj turisti,“ dodala Ágota Hetey, generálna konzulka Maďarska v Košiciach. „Veľmi rád by som sa podakoval vedeniu mesta Prešov, ako aj Generálnemu konzulátu Maďarska v Košiciach, že svojou spoluprácou zorganizovali túto vznešenú udalosť. Je to skvelý pocit byť súčasťou procesu, keď my, Maďari a Slováci znovu objavujeme hodnoty našich spoločných tisícročných dejín. Trochu sa to podobá tomu, keď sa dospelé dieťa vráti do rodičovského domu, začína si s rodičmi prezerat' staré fotografie a znovu si uvedomí, koľko spoločných zážitkov ich spája,“ prihovoril sa prítomným veľvyslanec Maďarska na Slovensku J.E. Csaba Balogh. Sándor Petöfi sa narodil 1. januára 1823 v obci Kiskőrös v slovenskej rodine. Navštevoval slovenskú školu v Aszóde, so Sládkovičom študoval na lýceu v Banskej Štiavnici. V marci 1848 sa stal jednou z hlavných postáv revolúcie za požiadavky Maďarov voči Rakúskemu cisárstvu. Sándor Petöfi mal svojich nadšencov aj medzi Prešovčanmi. V 1. pol. 19. storočia v Prešove žili maďarskí básnici Frigyes Kerényi a Mihály Tompa, ktorí Sándora Petöfiho pozvali v roku 1845 do Prešova. So svojím host'om chodili na prechádzky po meste aj širokom okolí. Básnik bol očarený jeho krásami. Pri tejto príležitosti sa spolu rozhodli usporiadať súťaž o najkrajšiu lyrickú báseň, ktorá sa mala vzťahovať na malú chatku na Wilecovej hôrke blízko Prešova, v ktorej sa často stretávali. Chatku pomenovali Lesný domček. Dnes na tomto mieste stojí kamenný pamätník, ku ktorému vedie 150 schodov. Mesto Prešov v spolupráci s Generálnym konzulátom Maďarska v Košiciach tento pamätník v roku 2021 obnovilo. V minulom roku sa na pamiatku 200. výročia narodenia Sándora Petöfiho v Krajskom múzeu v Prešove uskutočnila aj panelová výstava doplnená zbierkovými predmetmi potvrdzujúca mimoriadny význam osobnosti tohto národovca z 19. stor. Výstava sa uskutočnila pod záštitou Maďarského veľvyslanectva na Slovensku. Život Sándora Petöfiho, básnika revolúcie, je opradený mnohými tajomstvami. Zomrel mladý, no jeho život a dielo bolo plné túžob a ideálov. Na návšteve Prešova ho zaujala najmä okolitá príroda, lesy, turistické chodníčky aj niekdajšie kúpele s minerálnou vodou na Cemjate, ktoré mali svojho času dobré meno v celom Uhorsku. Svoje zážitky z pobytu v Prešove Sándor Petöfi spracoval aj vo svojej literárnej tvorbe. „Sú také domy, v ktorých sa cítim, len čo do nich vstúpim, akoby som bol doma. Na druhej strane sú i také, v ktorých ma príjemný pocit zd'aleka obchádza. To isté v mojom prípade platí aj pre mestá. Prešov je jedným z tých, kde som sa od prvej chvíle cítil ako doma. V mojich očiach je to milé, pôvabné, pekné, hlučné, veselé, priateľské mesto. Ako mladá nevesta plná života,“ uvádza sa v jednom z Petöfiho cestopisov.